

DIMENSIUNI GEOMORFOLOGICE ȘI HIDRO-CLIMATICE ÎN DEPRESIUNEA AGRIJULUI

CĂLIN CORNEL POP

1. Introducere. Studii și cercetări.

Ca unitate naturală a Platformei Someșene, prezentând aspecte geologice și geografice de un interes aparte și înscriindu-se ca o zonă de tranziție spre bazinul Transilvaniei, *Depresiunea Agrijului* a constituit și constituie spațiul de studiu a numeroși geologi și geografi.

Studiile de început au fost cele de geologie și aparțin jumătății a doua a secolului al XIX-lea: K. Hofmann – 1881, A. Koch – 1894. Începutul secolului XX aduce noi studii geologice asupra regiunii, dintre care le amintim pe cele ale lui S. Kardoss – 1925, 1926.

Cercetările se intensifică mai ales după anul 1950, când o seamă de geologi renumiți efectuează cercetări ce se înscriu ca argumente temeinice în definirea geologică a depresiunii, cum ar fi cele făcute de M. Paucă – 1962, Gr. Răileanu și colaboratorii – 1951 și 1964, I. Z. Barbu – 1952, V. Mutihac – 1952 și alții.

Studii asupra liniilor tectonice (de scufundare) estică și vestică sunt aduse tot de către geologi. Astfel, Șt. Mateescu – 1926 numește linia tectonică estică “linia Meseșului”, iar Gr. Răileanu, A. Rusu, V. Moiescu – 1964 numesc linia tectonică vestică “falia Parameseș”.

Contribuții de seamă la studierea Depresiunii Agrijului au adus geografii: V. Mihăilescu – 1934, 1937, 1957; P. Coteș – 1957; C. Martiniuc și P. Coteș – 1960; T. Morariu – 1960; Al. Savu – 1957, 1963, 1965; I. Buta – 1967; I. Mac, care au făcut cercetări de geomorfologie și hidrologie integrate în lucrări mai cuprinzătoare, referitoare în general la Podișul Someșan.

2. Localizarea, limitele și relațiile cu unitățile vecine.

Depresiunea Agrijului, longitudinală și în același timp asimetrică, este axată pe cursul subsecvent al văii Agrijului, între localitățile Huta (S) și Jibou (N), ocupând partea central-sudică a județului Sălaj, făcând parte din seria depresiunilor ce mărginesc Munții Apuseni, fiind situată în partea nord-estică a acestora.

Matematic, este situată între următoarele coordonate geografice: 47°00' – 47°15' latitudine nordică și 22°15' – 23°16' longitudine estică întinzându-se pe o suprafață de aproximativ 375 km².

În ceea ce privește limitele, situația este clară: spre est și vest Depresiunea Agrijului este flancată de cele două mari interfluvii, pe de o parte Munții Meseșului care o separă de Depresiunea Zalăului, iar pe de altă parte interfluviul estic, ce o separă de Depresiunea Almașului. Cele două interfluvii se reunesc spre sud în înșeuarea de la Oșteana, spre valea Crișului Repede.

Munții Meseșului se desfășoară sub forma unei culmi prelungi cu orientare spre nord-est, închizând spre vest depresiunea, conferindu-i în acest fel și un cadru de adăpost. Culmea Meseșului îndeplinește și rolul de limită de bazin hidrografic, deoarece corespunde cumpenei de ape dintre bazinele văilor Agrijului și Crasnei.

Spre est, cu o orientare nord-sud se desfășoară interfluviul mai scund, colinar, care o separă de depresiunea Almașului. Acest interfluviu cu rol de cumpănă de ape între bazinele văilor Agrijului și Almașului se prezintă sub forma unei unități compacte, doar în foarte puține locuri fiind străbătut de căi de comunicație. Spre nord, depresiunea prezintă o deschidere largă spre culoarul Someșului, în zona de subsidență locală de la Jibou. Cuprinsă între aceste limite naturale, Depresiunea Agrijului se înscrie ca o unitate bine individualizată a Platformei Someșene.

Cu toate că Depresiunea Agrijului este bine limitată de cele două interfluvii, ea se prezintă ca un sistem deschis ce comunică prin intermediul defileelor și a înșeuărilor de culme cu unitățile depresionare învecinate. Astfel, cu Depresiunea Guruslăului situată la nord legătura se face prin îngustarea de la Prodănești, cu Depresiunea Zalăului situată la vest legătura se face atât pe valea Ortelecului cât și pe valea Ciumărna, iar cu depresiunea Almașului situată la est, legătura se face printr-o serie de înșeuări, dintre care cea mai importantă este cea de la Gălpâia, cât și prin inflexiunea de relief de la Poarta Sălajului, probabil de natură tectonică, prin care trece șoseaua europeană E81.

3. Dimensiuni morfologice.

Depresiunea Agrijului, prin poziția sa între culmea Meseșului și cutele anticlinale ce însoțesc pararel zona de insule cristaline, a fost încadrată din punct de vedere geografic în categoria "depresiunilor de contact". Ea se grefează pe aria de lăsare și fragmentare tectonică, situată între Munții Apuseni și Carpații Orientali, respectiv Platforma Someșană.

Zona depresionară se dezvoltă în cea mai mare parte pe stratele oligocenului, al căror facies se schimbă, după descrierea geologilor Koch și Hofmann, foarte mult pe latura estică a Munților Meseșului, iar spre vest, în zona de contact cu sedimentarul, stratele sunt tinere și sunt dispuse succesiv.

Conturarea depresiunii este consecința directă a contactului dintre cristalin și formațiunile sale paleogene (calcare, gresii, argile) în care eroziunea normală a acționat diferențiat. Exodat în sarmațian și grefat pe formațiunile paleogene și miocene, relieful depresiunii prezintă numeroase cueste eocene și oligocene.

În estul Munților Meseșului, unde cristalinul nu apare la zi, falierile marginale marchează contactul tectonic dintre cristalin și sedimentar, dând posibilitatea punerii în loc a unor formațiuni eruptive (Măgura Moigradului, Dealul Pomătului, Dealul Citera).

Sucesiunea depozitelor sedimentare arată că depresiunea a funcționat ca un vechi golf, umplut cu sedimente terțiare în care valea Agrijului s-a adâncit în timp. Prin abrupturile și povârnișurile care o încadrează, Depresiunea Agrijului se evidențiază net față de regiunile vecine. În vest, culmea Meseșului o domină cu 200 – 400m, iar în est cuestele etajate, oligocene și miocene, cu aproximativ 100m.

În general, depresiunea apare sub forma unei rețele de cueste și suprafețe structurale mai mult sau mai puțin, păstrate. Cuestele principale (Dealul Cățânaș, Dealul Zăpodilor, Dealul Basaraba, Dealul Natului etc.) însoțesc în lung malul drept al văii Agrijului, iar cele interfluviale, mai scurte, se dezvoltă perpendicular pe primele.

Privit în ansamblu, relieful Depresiunii Agrijului se caracterizează printr-o fragmentare mare, ale cărei particularități țin seama în general, de organizarea relativ complexă a rețelei hidrografice, în funcție de:

- liniile tectonice majore, care au impus compartimentări morfologice, mai ales în ceea ce privește relieful structural;
- contactele structurale sau litologice care au permis acțiunea selectivă a eroziunii torențiale;
- zonele de convergență hidrografică, cum este cea de la Românași care se definește ca o adevărată “piață de adunare a apelor”.

Principala trăsătură rezultată din acțiunea îndelungată a rețelei hidrografice o constituie distribuția neuniformă, pe orizontală și verticală a formelor de relief, repercutată asupra dezvoltării spațiale a așezărilor omenești.

În general, în cadrul depresiunii se pot distinge patru trepte principale de relief:

- a). *Treapta de luncă*, ce corespunde culoarului de vale, cu altitudine medie de 250m, prezintă lărgiri ce depășesc uneori 2.500m. Cea mai mare extindere o are la sud de Românași, spre Păușa, unde are caracter de “luncă comună” a celor trei cursuri principale care se înmănunchează aici – Treznea, Ciumărna, Răstoil.

Energia mică a reliefului determină un grad mare de instabilitate a cursului Agrijului, care meandreează puternic, producând o eroziune accentuată a malurilor, iar cursul văii se modifică mai ales la viituri, fiind în legătură și cu panta mică spre zona de vărsare de la Jibou.

- b). *Treapta de terasă*, este dispusă fragmentar pe ambele maluri ale Agrijului, cu precădere pe dreapta, unde se înscrie ca “nivel structural de cuestă”. Trebuie menționat că trecerea de la treapta de luncă la cea a teraselor este puțin evidențiată, caracterul larg, colinar al reliefului făcând aproape imposibil acest lucru.
- c). *Treapta de interfluvii* (300 – 350m), mult mai extinsă mai ales pe stânga văii Agrijului, corespunde de fapt tot unei terase, dar care a fost fragmentată

de afluenții de stânga proveniți din Munții Meseșului ai văii Agrijului, care s-au adâncit în formațiunile sedimentare (ex. valea Seacă, valea Stânei, valea Ciurmărna etc.). Această treaptă de relief oferă suprafețe potențiale pentru culturile agricole, pomicultură, fânețe și pășuni, iar gradul de împădurire este mare.

d). *Treapta superioară* (peste 350m), prezintă două aspecte. Spre Munții Meseșului se extinde mai mult sub forma unor povârnișuri de legătură cu înălțimile mai mari de 500 – 600m. În partea de est se prezintă sub aspect insular, marcând trecerea spre cotele absolute de pe interfluviul Almaș – Agrij. Aceste suprafețe sunt în majoritatea cazurilor împădurite sau parțial ocupate de pajiști (Dealul Bogatu, Dealul Bălții, Dealul Gorganilor).

Parțial, treptele de relief se suprapun cu treptele de vegetație diferențindu-se conform cu valorile altitudinii, rezultând astfel: un nivel al luncii și teraselor cu culturi agricole; un nivel de interfluvii cu culturi agricole, livezi, pășuni și pădure; un nivel superior, cel al pădurilor și poienilor cu vegetație ierboasă.

4. Dimensiuni climatice. Temperatura aerului.

În general, temperatura medie anuală care se înregistrează în cuprinsul depresiunii are valori între 7°C – 10°C, cu mici diferențieri între zona de luncă, unde valoarea mediei anuale se situează peste 8°C și zona de interfluvii unde valoarea scade sub 8°C.

Urmărind mersul anual al temperaturii medii lunare, se observă că valorile cele mai scăzute se înregistrează în lunile de iarnă, cu valori sub 0°C, în jur de -2°C și -5°C și chiar sub această valoare pe cele două interfluvii. Începând cu luna martie (>14°C - 15°C) temperaturile medii cresc treptat atingând valorile maxime în luna iulie (20°C) cu continuare și în luna august. În ceea ce privește amplitudinea termică anuală, aceasta înregistrează valori de 21°C - 30°C.

Dintre fenomenele termice locale amintim:

- fenomenul de îngheț, cu o frecvență mare iarna, asociat cu temperaturi minime, apare și se menține în interval mare de timp, circa 120 – 140 zile, fenomen care continuând în unii ani până spre sfârșitul lunii aprilie, determină fenomenul de brumă, ceea ce duce la pagube însemnate a culturilor legumicole, pomilor fructiferi, viței-de-vie;
- inversiunile de temperatură specifice mai ales părții nordice a depresiunii, cu maxim de intensitate în luna decembrie, fapt ce îngreunează practicarea legumiculturii timpurii în câmp și a pomiviculturii.

Un parametru implicat direct în determinarea “timpului frumos” este *nebulozitatea*, care este condiționată în principal de dinamica atmosferei și orografiei, ce reflectă gradul de acoperire a cerului cu nori. În general, se observă în repartitia valorilor medii anuale a nebulozității o creștere în raport cu altitudinea, dar în ceea ce privește spațiul analizat, diferențierile sunt nesemnificative. Din numărul total al zilelor unui an, zilele senine au o pondere mai redusă, circa 100 – 120/an, față de

numărul zilelor acoperite, circa 120 – 160/an. Iarna, datorită inversiunilor de temperatură ce duc la formarea norilor stratiformi, nebulozitatea crește depășind valoarea de 7 zecimi, în raport cu anotimpul de vară când se ating cele mai mici valori ale nebulozității, 4 – 5 zecimi.

Nebulozitatea este un indicator al stării vremii și contribuie la formarea precipitațiilor, a radiației contrare și difuze, a umidității relative și la diminuarea radiației directe, toate cu efecte specifice asupra elementelor componente ale spațiului geografic.

Precipitațiile atmosferice.

Deși întinderea depresiunii este relativ mică, precipitațiile atmosferice, element climatic de bază și factor care condiționează celelalte componente ale sistemelor geografice, prezintă diferențieri în timp și spațiu, generate de dinamica atmosferei, încălzirea neuniformă a suprafeței active cu diferențieri între luncă și interfluvii, altitudinea reliefului și poziția geografică. De asemenea, remarcăm și poziția culmii Meseșului în raport cu circulația vestică, ce determină unele diferențieri mici în regimul precipitațiilor, care sub aspect cantitativ sunt nesemnificative.

Analizând datele pluviometrice înregistrate la stațiile Românași și Buciumi în perioada 1990 – 1995, se observă că maximele pluviometrice se înregistrează vara, atât la Buciumi (iunie » 110mm) cât și la Românași (iulie » 60mm), iar minimile pluviometrice apar în anotimpul de iarnă, în luna februarie (Românași » 19,6mm, Buciumi » 20,9mm).

Privind cantitatea de precipitații în decursul unui an și pe anotimpuri, se constată că iarna cad cele mai puține precipitații, circa 15% (14,9%) din total, primăvara valoarea precipitațiilor se înscrie cu circa 25 % (23,9%) din total, pentru ca vara să avem cele mai mari valori, circa 35% (34,2%) din total, când pe lângă procesele frontale contribuie în mare măsură și ploile de convecție termică.

Valorile medii multianuale ce caracterizează Depresiunea Agrijului sunt de 500 – 700mm, dar aceste valori sunt mai mari în anii cu activitate ciclonală mai mare, când pot atinge valori de circa 1.000 – 1.100mm.

Dintre fenomenele pluviometrice cu efecte negative asupra vieții din depresiune menționăm:

- ploile îndelungate de primăvară și toamnă;
- ploile torențiale de vară;
- secetele de toamnă (ex. octombrie 1995);
- numărul redus al zilelor cu precipitații în timpul iernii.

Ploile de vară și toamnă sunt în general de lungă durată, asigurând nu numai necesarul de apă în sol, dar de cele mai multe ori creează un surplus, cumulat și cu apa provenită din topirea zăpezii (primăvara), fapt ce duce uneori la întârzierea lucrărilor de sezon (primăvara), iar vara stagnează dezvoltarea și maturizarea culturilor.

Ploile torențiale de vară, sub formă de averse, însoțite de descărcări electrice și grindină, calamitează culturile, provoacă inundații ce afectează culturile, așezările, căile de comunicații, accelerează procesele gravitaționale jucând un rol restrictiv în teritoriu.

Secetele înregistrate în unii ani (vară-toamnă) duc la stoparea dezvoltării culturilor, iar neajunsul de apă se acoperă în unele cazuri prin irigații, ceea ce necesită intervenții costisitoare, care uneori depășesc în valoare recolta obținută.

Concluzionând, se poate spune că precipitațiile se înscriu atât ca factor favorizant, cât și ca factor restrictiv în ceea ce privește organizarea spațiului.

5. Hidrografia.

Climatul, relieful, litologia și evoluția paleogeografică a depresiunii sunt factorii cu rol major care au coordonat apariția, evoluția și configurația actuală a rețelei hidrografice a Depresiunii Agrijului. În același timp, rețeaua hidrografică a jucat un rol deosebit în evoluția peisajului, în toată complexitatea sa fizico-geografică și social-economică, impunându-se ca principal factor în organizarea teritorială a depresiunii.

Pentru o înțelegere cât mai adecvată a rolului jucat de hidrografie, este necesară o analiză atât a apelor subterane cât și a celor de suprafață.

a). *Apele subterane.* Apele subterane caracteristice unității analizate sunt cantonate în formațiuni eocene și oligocene bogate în calcare și gipsuri, respectiv în formațiunile pontiene și daciene.

După geneză și adâncimea de înmagazinare, apele subterane se diferențiază în ape freatice și ape de adâncime.

1. *Apele freatice,* reprezintă o resursă naturală a cărei potențial are o mare importanță economică, prin aceea că asigură ape de bună calitate pentru diferite întrebuințări. Aceste ape sunt supuse permanent procesului de refacere a rezervelor, prin ciclicitatea regimului hidric. Apele freatice caracteristice Depresiunii Agrijului se încadrează categoriei "apele freatice din zona subcarpatică și a dealurilor piemontane", în regiunea apelor freatice din Podișul Someșan. Cum este și firesc, apele freatice se află dispuse în fâșii longitudinale, aproape paralele văii Agrijului. Astfel avem:

- ape freatice de luncă, existente în stratele de pietrișuri și nisipuri cu intercalații argiloase, care au o adâncime mică (1 - 1,5 m) și se află sub directă influență a nivelului văii Agrijului și a regimului pluviometric. Datorită gradului de epurare redus al apei și poziției apropiate de suprafață, nu se recomandă utilizarea acesteia ca sursă de apă potabilă și nici extinderea culturilor agricole până aproape de firul apei.

- apele freatice din terase, sunt cantonate la adâncimi mai mari (3 - 4m), fiind utilizate ca surse de apă potabilă a localităților, datorită alimentării într-o proporție mai mare din precipitații și a gradului mai mare de filtrare. Aceste ape sunt puse în evidență prin apariția de izvoare fie la contactul teraselor, caracteristice pe stânga văii Agrijului, dar și prin apariția de izvoare la baza cuestelor, caracteristice pe dreapta văii Agrijului. Se presupune chiar un efect benefic al acestor ape în combaterea unor afecțiuni.

2. *Apele de adâncime,* provin în general din apele vadoase și depind de alcătuirea și structura geologică a zonei care le adăpostește. Depresiunea Agrijului face parte din acest punct de vedere din zona B (clasificare după P.Moroși, I.Ujvari), apele fiind cantonate în sedimentar, ce are un caracter fosil.

b). Apele de suprafață.

Rețeaua hidrografică este reprezentată de valea Agrijului și numeroșii săi afluenți care drenează spațiul depresiunii Agrijului.

Aspectul bazinului hidrografic și regimul hidrologic sunt determinate de configurația reliefului, structura litologică și condițiile climatice. Valea Agrijului drenează depresiunea cu același nume, având caracter subsecvent, vale largă, favorabilă așezărilor cu asimetrie inversă. Valea Agrijului prin permanența ei reprezintă un factor hotărâtor în evoluția peisajului, constituind un factor activ în modelarea reliefului și organizarea spațial-teritorială. Nu trebuie omis nici rolul pe care îl joacă afluenții în distribuția și organizarea depresiunii.

Principalul afluent de dreapta al văii Agrijului este valea Răstoțului, ce are izvoarele în dealurile care reprezintă interfluviul dintre valea Agrijului și valea Almașului. Prezintă un curs paralel cu al văii Agrijului până la confluența de la Românași, cantonând în spațiul depresionar al văii localitățile Răstoț, Răstoțu Deșert și Poarta Sălajului (amont & aval). Până la valea Someșului, afluenții de dreapta sunt mai scurți, fiind perpendiculari pe valea Agrijului. Afluenții mai importanți sunt cei de stânga. Unii converg spre "piața de adunare a apelor" de la Românași (valea Treznea, valea Ciumărna), împreună cu valea Agrijului și valea Răstoțului. Spre vărsare în valea Someșului, afluentul principal este valea transversală a Ortelecului, cu punctul de confluență de la Creaca.

Numărul mare al afluenților de stânga (valea Treznea, valea Ciumărna, valea Stânei, valea Mielei, valea Jurtenei, valea Jacului) au favorizat apariția unui uluc depresionar de contact, sculptat de pâraiele subsecvante ale afluenților Agrijului, chiar dacă aceste subsecvențe sunt incomplet organizate, individualizându-se suficient în relief, în măsură să adăpostească o serie de sate — Bozna, Treznea, Stâna, Viile Jacului, Ciumărna, Moigrad — pe linia de organizare a văilor secundare. Regimul de scurgere al afluenților este diferit, prezentând scurgeri permanente, intermitente și temporare.

Având o lungime de 44 km și o suprafață a bazinului de 370 km, valea Agrijului izvorăște de pe versantul SE al Măgurii Priei (996 m), unde prezintă o vale îngustă care se lărgeste în aval de localitatea Bogdana, pentru ca la Românași să prezinte o formă în V larg, deschis cu versantul stâng, având o pantă mai lină, iar versantul drept mai abrupt. Spre vărsare în Someș, valea Agrijului prezintă iarăși un sector de îngustare (localitatea Prodănești). În albia minoră la ape mici se observă o serie de praguri și bancuri de nisip. De altfel, compoziția patului albiei care este formată din nisip și pietriș ușor antrenabil face ca albia să sufere modificări după fiecare viitură. Instabilitatea face ca firul apei să se deplaseze de la un mal la altul.

Regimul hidrologic al văii Agrijului este legat de evoluția în timp și spațiu a factorilor climatici, de condițiile de relief, de rocă, sol, vegetație și de activitatea umană.

Variația anotimpuală a scurgerii este determinată de caracteristicile elementelor climatice și constituie trăsătura dominantă a scurgerii, cu efecte ce se regăsesc în organizarea teritorială: irigații, alimentare cu apă potabilă a localităților.

Iarna, în condițiile temperaturilor medii zilnice negative care determină stocarea precipitațiilor sub formă de zăpadă la suprafața solului și a frecvențelor fenomene de îngheț, alimentarea văii se face aproape exclusiv din apele subterane, înregistrându-se apele mici de iarnă. Începând cu luna februarie, se constată o creștere însemnată a debitelor, datorită topirii parțiale a zăpezii prin încălzirea temporară a aerului.

Primăvara și în primele luni ale verii, scurgerea are cea mai ridicată valoare din timpul anului. Scurgerea ridicată din acest interval se datorează încălzirii aerului, ceea ce duce la topirea zăpezilor, aceasta paralel cu ploile de primăvara, fenomene care prin suprapunere generează viiturile mari de primăvară.

Luna iulie este caracterizată de apele mici de vară, datorită temperaturilor ridicate, care asociate cu o evapo-transpirație intensă și precipitații reduse determină debite scăzute. Uneori apar și viituri scurte de vară, ce au efecte restrictive asupra peisajului. La sfârșitul verii și începutul toamnei, se produce o creștere a debitelor, refacerea rezervelor subterane și de reducere substanțială a evapo-transpirației. Debitul maxim absolut a fost înregistrat la data de 31.08.1980, când valoarea înregistrată pe miră a fost cu 280cm mai ridicată față de cota medie.

Făcând diferența între valoarea precipitațiilor și valoarea scurgerii în cele patru anotimpuri, obținem bilanțul hidrologic de sezon, care diferă de cel anual, cu consecințe asupra activităților, în majoritatea cazurilor negative (ex: viiturile de primăvară și apele mici de toamnă). Scurgerile mari de primăvară prezintă un pericol pentru culturile agricole, iar apele mici dăunează irigațiilor și chiar alimentării așezărilor cu apă, când multe fântâni aproape seacă.

Inundațiile frecvente din lunca învecinată a văii Agrijului au reprezentat de-a lungul timpului un factor restrictiv în amplasarea așezărilor și asupra podurilor care asigură legătura între cele două maluri. Se cunosc multe cazuri de surpare a malurilor și distrugere a podurilor, multe dintre acestea fiind construite în prezent cu injecții de ciment la mare adâncime pentru a se asigura trănicia construcției.

Un alt fenomen negativ care apare în ultimul timp este poluarea apei, datorită deversării în apă a reziduurilor menajere și a reziduurilor provenite de la distilările particulare amplasate în imediata vecinătate a văii. Aceste fenomene se resimt asupra faunei acvatice, impunându-se măsuri ferme din partea celor răspunzători, pentru încadrarea calității apei în normativele existente.

6. Concluzii.

Integrată în spațiul administrativ al județului Sălaj, Depresiunea Agrijului ocupă aproximativ 10% din suprafața acestuia, fiind dispusă și în același timp integrând teritoriul comunelor Buciumi, Agrij, Românași și Creaca. Ca și orice fapt geografic, Depresiunea Agrijului este un factor determinant dar și un factor determinat, înscriindu-se și respectând principiul holarhiei peisagistice. ținând cont de mai multe criterii, menționăm între holonii de rang superior — Platforma Someșană, Depresiunea Almaș - Agrij, zona etnografică Meseș etc., iar dintre holonii inferiori menționăm — micro

depresiunile de adăpost, așezările umane etc. În funcție de nuanța realităților, Depresiunea Agrijului a fost integrată fie în categoria depresiunilor de contact, fie zonei țărmlui de N-V al lacului Transilvănean, dar și în ceea ce se cunoaște prin "Țara Silvaniei".

Bibliografie

1. Negoescu, B. 2001 *Românași, un sat din țara de sub munte*, Editura Nawa, București.
2. Pop, C. C. 1996 *Organizarea spațiului geografic în Depresiunea Agrijului*, Lucrare de licență, Cluj-Napoca.
3. Pop, D. 2000 *Cultură și societate în județul Sălaj (1918-1940)*, Editura Caiete Silvane, Zalău.
4. Savu, Al. , Mac, I. 1972 *Relieful județului Sălaj ca factor în distribuirea și dezvoltarea așezărilor omenești*, Studia, Series Geographia, Cluj-Napoca.

LES DIMENSIONS GÉOMORPHOLOGIQUES ET HYDRO-CLIMATIQUES DANS LA RÉGION D'AGRIJ (RÉSUMÉ)

La présentation des certains aspects de nature géographique révélés par la région d'Agrij qui net eu valeur cet espace géographique, représente avant tout une nécccessité au vôle de conna'tre les particularités de tout de departement.

On remarque e' intérêt manifesté par les géoloques et les géographes le long du temp étalé par les travaux, complexes on partiels se réfévant à l'édifice de cette région.

Bordé par le céve de Meseș, certains éléments naturelles et humains de ce plateau sont déterminé en grande partie par celui-ci. Amprés de ces aspects qui trennent du relief, eaux et climat, les autres expressions géographiques aussi sont partreelement dans une corelation étroite avec les influences exercitées par les montaques Meses. Les villes ayant un rôle majeur dans la vie des habitants de la region d'Agrij sont Cluj Napoca, Zalău, Jibou, Huedin.

Les particulantés du relief qui tiennent compte, in général de l'organisation complexe du résan hydrographique, auquel on ajonte de plus en plus accentué l'influence antropique, en spécial au niveau microlocal influence le développement spastio-temporal des habitations de la région. Les quatre marches altitudinales se suyoent partiellement avec les marche de végétalin résultant un niveau de la plaine et des terrasses aux cultures agricoles, un niveau d'interfleuves aux verges, pâturages et fôrets et des clairières à la végétation herbeuse. Les dimensions climatiques et hydrographiques du plateau d'Agrij, se retrouvent dans la lignes générale dictée par la région intégrateure.